

előbbre jutottunk magunk és világod megismerésében. Kérünk vezess minket tovább is az igaz és boldog élet ösvényein. Áldd meg hazánkat, szüleinket, nevelőinket mindannyiunkkal együtt és add, mi is áldjunk Téged. Amen.

Magyar Hiszekegy.

TANÍTÁSOK

Helyesírási és nyelvi magyarázatok a II. osztályban

Irta: Lovas Gábor. Hencse.

Tanítás tárgya: helyesírás és nyelvi magyarázatok.

Tanítás anyaga: A magán- és mássalhangzók.

Tanítás helye: II. osztály.

VÁZLAT.

I. A tanítás tárgyával kapcsolatos teendők.

1. *Oktatási egységem* megalkotása.

Oktatási egységem a magán- és mássalhangzók felismertetése. Ezt a »paradicsom« szón végzem el. Észrevétem a növendékekkel, hogy vannak olyan hangok, amelyeket magukban is tisztán és könnyen ki tudunk ejteni. Ezek a magánhangzók. Viszont a mássalhangzókat csakis magánhangzó segítségével tudjuk könnyen és tisztán kimondani. Ezért minden mássalhangzó elé vagy után egy-egy magánhangzót ragasztunk. Ez megkönnyíti a kiejtést. Így a mássalhangzóknak nemcsak hangjuk, hanem nevük is van. A »f« hangzónak a hanja »f«, de a neve »ef«. A »g« hangzónak a neve pedig »gé«, stb. A magánhangzóknak ugyanaz a nevük, mint a hangjuk.*

2. Oktatási egységemnek a tanítástervi cél szolgálatába való állítása.

Tárgyi cél: Annak az észrevétele, hogy a magyar nyelv hangjai között vannak magán- és mássalhangzók.

Alaki célom a tanítástervi célkitűzésen kívül az, hogy érdeklődést ébresszek a gyermek lelkében a magyar nyelv

* Mai álláspont szerint a magánhangzókat azért mondjuk magánhangzóknak, mert egymagukban is alkothatnak szótagot, míg a mássalhangzók csak egy más hanggal, magánhangzóval. A mássalhangzókat is ki tudjuk ejteni egymagukban. Szerk.

érdekességei iránt, s ezen keresztül a magyar nyelv szeretetére neveljem őket.

3. Oktatási egységem új szavai, fogalmai és kifejezései:

Magánhangzó = magában is könnyen tudjuk hangoztatni; *mássalhangzó* = csak egy másik hanggal (magánhangzóval) együtt tudjuk könnyen és tisztán kimondani.

II. Tanítás.

1. *Előkészítés*: Gyerekek! Tegnap elhatároztam, hogy megmutatok nektek egy érdekes játékot. Éppen tegnap olvastam ezt egy újságban. Az újságot nem hoztam el, de leírtam egy papírra. Ez a szó volt benne: *adp*. Le is írtam ezt a három hangképet három darab papírosra. Most kitűzöm ide a táblára. | a | d | p | Így ni! Ugy kell ezeket egymás mellé tenni, hogy egy iskolai butor nevét adja. Én megfejtettem ezt a rejtvényt, de kíváncsi vagyok, hogy ti meg tudnátok-e fejteni? (pad). Nagyon jól van. De most mi is csináljunk ilyen rejtvényt. Van nálam egy csomó hangkép, rakjuk fel ezeket a táblára! | p | a | r | a | d | i | c | s | o | m | Mi ez? (növény). Hogyan csináljunk most ebből rejtvényt? (Keverjük össze a hangképeket.) Jó. Most leszedelem, ti összekeveritek és úgy tűzöm fel őket. | d | m | p | a | o | a | c | s | r | i | Mit szóltok hozzá? Ugy-e, milyen érdekes? Olvassa el valaki! Szebben! Látom, hogy nem tudjátok. Én sem tudnám, de segítsünk magunkon!

2. *Célkitűzés*: Minden hangot külön ejtsünk ki! Szedjük szét ezt az érdekes szót és nézzük meg, hogy milyen hangokból áll!

3. *Megértelés*: Olvassd el az első hangképet! | d | Ki tudná még tisztábban kimondani? Ugy-e, nem könnyű? Nézzük a másik hangzót! | p | Hangosabban! Ez sem egészen tiszta. Hát ezt könnyű-e tisztán kimondani? (Nem.) Van még ott több hangkép is. Olvassd el a következőt! | a | Ehhez mit szóltok? Helyesen mondta-e ki? (igen). Mondd csak: nehezen tudtad kimondani? (Nem.) A következő hangképet! Stb. Gyerekek, most már elolvastuk végig. Nincs valami mondanivalótok? Egyformán tudtátok mind kimondani? Huzzuk alá azokat a hangképeket, melyeknek könnyű volt a kiejtése! | d | m | p | a | o | a | c | s | r | i |

Gyerekek! Négy hangot már könnyen ki tudunk mondani, de ezt az ötöt nehezen. Hogyan segíthetnénk magunkon? (—). Majd én kimondom nektek a legelsőt. Nézzétek csak, milyen könnyen kiejtem! »dé«. (Tanító ur még az »é« hangot is utána mondta.) Mondjátok utána ti is! Hogyan könnyebb kimondani, így, ahogy én mondtam, vagy egyedül? Bizony így könnyebb! Éppen ezért az emberek minden olyan hangzónak nevet adtak, amelyet magában nehéz kimondani. Melyek lehetnek azok a

hangok? Olvassuk le a tábláról! (d, m, p, cs, r). Mi a neve tehát az első hangképnek? (dé). Hát a másíknak? (mé). Vigyázatok csak! A segédhangot nem kell mindig a végére tenni, előre is lehet. Hogyan tudjuk könnyebben kiejteni a »m« hangot? Igy-e, hogy »mé« vagy pedig így, hogy »em«? Következő hangot is nézzük meg! Sfb. Hogyan nevezhetjük ezeket a hangzókat, ha csak egy másik hangzóval együtt tudjuk könnyen kiejteni? (Mássalhangzók.) Hát ezeket, amelyeket magukban is könnyen ki tudunk ejteni? (Magánhangzók.) Most már azt is megmondhatjuk, hogy mikor tudjuk a mássalhangzót könnyen kimondani? Ha van mellette magánhangzó vagy nincs?

Gondolkodtatás: Miért nem tudtuk kimondani ezt a cifra szót, ami itt van a táblán? (Mert a mássalhangzók mellett nincs magánhangzó.) Most már, gyerekek, talán arra is meg tudtok felelni, hogy miféle hangokból áll ez a szó? (Magán- és mássalhangzókból.)

4. *Alkalmazás:* Felírok a táblára egy másik szót. (Zsófia.) Hát ez milyen hangokból áll? (u.az). Mondjátok ti is egy szót! Megtaláljuk-e ebben is a magán- és mássalhangzókat (Igen.)

Megerősítés: Lám, gyerekek, ebből a kis játékból milyen értékes dolgot tanultunk. Lehet ám még sokat tanulni, ha megfigyeljük a szavakat. Sok érdekesség van még ebben a szép magyar nyelvben. Hallani is fogtok még róla sokat.

Most pedig, gyerekek, ezt a rejtvényt, amit csináltunk, lemásolhatjátok a mindenes irkátokba és majd fel tessétek meg valakivel. Ugy rakassátok össze a hangzókat, hogy egy konyhakerti növénynek a neve jöjjön ki. De ne mondjátok ám meg előre, hogy paradicsom. Kiváncsi vagyok, hogy meg tudjátok-e fejteni.

Az anyai szív

Kóhalmi Julia.

Nem volt rossz fiu Bandi. Ugy, mint más gyerek, talán ő is szerette az édesanyját.

De, hát van-e valaki a világon, aki nem szeretné? Hisz áldott a szíve dobbanása... betegágyunk fölötti vörösasztása... aggódása... mosolygása... könnye hullása... Nincsen az egész világon párja az édesanyjának.

Bandi csókolgatta áldott két kezét és sokszor mondta